

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Mehmet BOZKURT / TÜRKİYE

(Başvuru no. 38674/07)

Başkan

András Sajó

Yargıçlar

Işıl Karakaş,

Nebojša Vučinić,

Helen Keller,

Paul Lemmens,

Egidijus Kūris,

Robert Spano

ve **Bölüm Yazı İşleri Müdürü** Stanley Naismith'in katılımıyla, 10 Mart 2015 tarihinde Daire halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm) ("Mahkeme"), 28 Ağustos 2007 tarihinde yapılmış olan yukarıdaki başvuruya ilişkin olarak gerçekleştirilen müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir.

OLAYLAR

1. Başvuran, Mehmet BOZKURT, 1975 doğumlu bir Türk vatandaşıdır ve hakkında verilen hapis cezası şu anda infaz edilmeye devam etmektedir.

A. Davanın koşulları

2. Dava konusu olaylar, başvuran tarafından ibraz edildiği şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir.

3. Başvuran cezaevindeyken 25 Ocak 2007 tarihinde erkek kardeşi ile telefonda Kürtçe dilinde konuştuğu sırada, cezaevi gardiyanları görüşmesine müdahalede bulunmuş ve herhangi bir uyarı yapılmaksızın telefon görüşmesi kesilmiştir.

4. Başvuran, 27 Ocak 2007 tarihinde Erzurum Cumhuriyet Savcılığına suç duyurusunda bulunmuş ve cezaevi yetkililerini görevlerini kötüye kullanmakla suçlamıştır.

5. Erzurum Cumhuriyet Savcısı, yürütülen bir soruşturmanın ardından, başvuranın erkek kardeşinin adının, kendisinin Türkçe bilmeyen akrabalarının isimlerinin bulunduğu listede yer almadığını tespit etmiştir. Erzurum Cumhuriyet Savcısı ayrıca, başvuranın söz konusu listeye ilişkin olarak yalnızca annesi ile kız kardeşinin isimlerini vermiş olduğunu kaydetmiştir. Savcı, bunun yanı sıra, Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük'ün 88 § 2 (p) maddesi uyarınca, ilke olarak, bütün telefon görüşmelerinin Türkçe dilinde

yapılmak durumunda olduğunu; ancak, hükümlünün Türkçe bilmemesi halinde, konuşmanın yapılmasına izin verildiğini hatırlatmıştır. Hükümlünün görüşeceğini bildirdiği yakınının Türkçe bilmemesi halinde, bu bilginin doğruluğunun teyit edilmesi amacıyla söz konusu kişinin mahallinde bir araştırma gerçekleştirilir. Dolayısıyla, Erzurum Cumhuriyet Savcısı 14 Şubat 2007 tarihinde, cezaevi yetkililerinin yerel mevzuata uygun şekilde hareket ettiklerine karar vermiştir.

6. Başvuran, savcının söz konusu kararının bozulması amacıyla Oltu Ağır Ceza Mahkemesi'ne bir itiraz başvurusunda bulunmuştur.

7. Oltu Ağır Ceza Mahkemesi, Erzurum Cumhuriyet Savcısının kararını 15 Mayıs 2007 tarihinde onamıştır.

B. İlgili iç hukuk ve uygulama

1. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun

8. Söz konusu tarihte yürürlükte olan ilgili iç hukuk ve uygulamasına ilişkin tüm bilgilere *Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye* (no. 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08 ve 60915/08, §§ 22-25, AİHM 2014 (alıntılar)) kararından erişilebilir.

2. 6384 sayılı Kanun ile kurulan Tazminat Komisyonu'nun görev alanı hakkında

9. İlgili iç hukuka ilişkin tüm bilgilere *Yıldız ve Yanak/Türkiye* (k.k.) (no. 44013/07, §§ 9-17, 27 Mayıs 2014) kararından erişilebilir.

ŞİKÂyetler

10. Başvuran, cezaevi yetkililerinin kendisinin Kürtçe dilindeki telefon görüşmelerini kısıtlamış olmaları sebebiyle, haberleşmeye ve/veya özel

hayata saygı hakkına ilişkin bir müdahalede bulunulduğundan şikâyetçi olmuştur. Başvuran bu bağlamda, Sözleşme'nin 10. maddesini dayanak olarak göstermiştir.

11. Başvuran ayrıca, Sözleşme'nin 14. maddesine dayanarak, Kürt kökenli olması nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmış olduğunu ileri sürmüştür.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

12. Başvuran, Sözleşme'nin 10. maddesine dayanarak, Kürtçe konuştuğu için telefon görüşmesinin cezaevi yetkililerince kesilmiş olduğunu belirtmiştir. Başvuran ayrıca, Sözleşme'nin 14. maddesine dayanarak, etnik kökeni nedeniyle ayrımcılığa maruz kalmış olduğunu ileri sürmüştür.

13. Mahkeme öncelikle, başvuranın Sözleşme'nin 10. maddesine dayanarak yapmış olduğu şikâyetin Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında incelenmesi gerektiğini kaydetmektedir.

14. Mahkeme, daha önce *Nusret Kaya ve Diğerleri/Türkiye* (no. 43750/06, 43752/06, 32054/08, 37753/08 ve 60915/08, §§ 60-62, AİHM 2014 (alıntılar)) davasında benzer bir başvuruyu hâlihazırda incelemiş olduğunu ve aile üyeleriyle yaptıkları telefon görüşmelerinde Kürtçe kullanmak isteyen başvuranların, yakınlarının gerçekten de kendilerini Türkçe dilinde ifade edemediklerinin doğruluğunun tespit edilmesi amacıyla ön bir usule tabi tutulmalarının, bunun sonrasında aileleriyle olan iletişimlerine kısıtlama getirilmesi bakımından uygun ve yeterli gerekçelere dayandırılmadığına karar vermiş olduğunu gözlemlemektedir. Mahkeme, bu nedenle, başvuranların yakınlarıyla Kürtçe dilinde telefon görüşmesi yapma haklarına ilişkin müdahalenin gerekli bir işlem olarak değerlendirilemeyeceğini kaydetmiş ve Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna karar vermiştir.

15. Mahkeme ayrıca, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinde öngörülen, iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralındaki amacın, Sözleşmeci Devletlere,

kendileri aleyhindeki ihlal iddialarının Mahkeme'ye sunulmasından önce, bu ihlalleri önleyebilme veya telafi edebilme imkânı sağlamak olduğunu hatırlatmaktadır. Dolayısıyla, bu kural başvuranların ilk olarak ulusal hukuk sistemlerinin sağladığı iç hukuk yollarını kullanmalarını gerektirmekte, böylece Devletleri gerçekleştirmiş oldukları eylemlere ilişkin olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi önünde bir cevap sunmaktan muaf kılmaktadır. İç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğine ilişkin değerlendirme normalde, Mahkeme'ye başvurunun yapıldığı tarih esas alınarak gerçekleştirilmektedir. Ancak, Mahkeme'nin birçok kararında belirttiği üzere, bu kural, her bir davanın kendine özgü koşulları gereğince haklı kılınabilecek istisnalara tabidir (bk. *Vučković ve Diğerleri/Sırbistan* [BD], no. 17153/11, §§ 69-77, 25 Mart 2014; *Yıldız ve Yanak/Türkiye* (k.k.), no. 44013/07, §§ 25-27, 27 Mayıs 2014; *Aydemir ve Diğerleri* (k.k.), no. 9097/05, 9491/05, 9498/05, 9500/05, 9505/05, ve 9509/05, 9 Kasım 2010).

16. Mahkeme ayrıca, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* davasında uygulanan pilot karar usulünün ardından 9 Ocak 2013 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin, adli yargılamaların uzunluğuna ve yargı kararlarının icra edilmemesi ya da gecikmeli olarak icra edilmesine ilişkin olarak Mahkeme'ye yapılan başvuruların tazminat ödenmek suretiyle çözümüne dair 6384 sayılı Kanun'u yürürlüğe koymuş olduğunu gözlemlemektedir. Tazminat Komisyonu'nun görev alanı daha sonra 16 Mart 2014 tarihinde kabul edilen bir kararname ile genişletilmiştir. Mahkeme bu bağlamda, Tazminat Komisyonu'nun tutukluların Türkçe dışında başka dillerde haberleşme haklarına getirilen kısıtlamalara ilişkin şikâyetleri inceleme yetkisinin olduğunu kaydetmektedir (bk. *Yıldız ve Yanak*, yukarıda anılan, § 16).

17. Dolayısıyla, Tazminat Komisyonu'na Mahkeme'nin uygulamaları doğrultusunda tüm bireylere tazminat ödenmesine hükmetme yetkisi verilmiştir (bk. *Turgut ve Diğerleri* (k.k.), no. 4860/09, 26 Mart 2013; ve *Demiroğlu/Türkiye* (k.k.), no. 56125/10, 4 Haziran 2013). Tazminat

Komisyonu'nun ödenmesine hükmettiği tazminat, kararın kesinleşmesinden itibaren üç ay içerisinde Adalet Bakanlığı tarafından ödenecek olup, söz konusu miktar, yansıtılabilecek her türlü vergi ve masraftan muaf olacaktır. Tazminat Komisyonu'nun kararına karşı Bölge İdare Mahkemesine temyiz başvurusunda bulunulabilir ve söz konusu Bölge İdare Mahkemesinin üç ay içerisinde davayı hükme bağlaması gerekmektedir.

18. Mahkeme ayrıca, başvuranın Bölge İdare Mahkemesinin kararına karşı Anayasa Mahkemesine bireysel başvuruda bulunabileceğini hatırlatmaktadır (bk. *Ahmet Erol/Türkiye* (k.k.), no. 73290/13, 6 Mayıs 2014).

19. Yukarıda belirtilen değerlendirmelerin tümü, Mahkeme'nin başvuranın Sözleşme kapsamındaki şikâyetlerine ilişkin tazminat talep etmek için 6384 sayılı Kanun uyarınca getirilen bu yeni hukuk yolunu kullanması gerektiği sonucuna varmasına yol açmıştır.

20. Mahkeme, bunun yanı sıra, ulusal mahkemelerce hükmedilen tazminatın benzer davalarda Mahkemece hükmedilen tazminat miktarıyla kıyaslandığında yetersiz kalması halinde, başvuran için Sözleşme'nin 34. maddesinin anlamı dâhilinde halen bir "mağdur" olduğunu iddia etme ve Mahkeme'ye yeni bir başvuruda bulunma yolunun açık olacağına dikkat çekmektedir.

21. Mahkeme, başvurunun tamamının, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesi ile Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4 maddesi uyarınca reddedilmesi gerektiği kanaatindedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce dilinde tanzim edilmiş olup, 2 Nisan 2015 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

StanleyNaismith
Yazı İşleri Müdürü

András Sajó
Başkan